

Branka Vuksanović

PORESKI SISTEM I OSNOVE RAČUNOVODSTVA

VRSTE POREZA

REPUBLIČKI:

- PDV
- POREZ NA DOBIT
- POREZI I DOPRINOSI NA ZARADE
- OSTALI (porez na dividende, kamatu..)

LOKALNI:

- (porez na imovinu, na potrošnju, firmarina, prirez, članski doprinosi)

POREZ NA DODATU VRIJEDNOST

- Od 1 aprila 2003 godine u Crnoj Gori se primjenjuje Zakon o porezu na dodatu vrijednost (PDV).
- PDV se plaća na promet proizvoda i usluga u svim fazama prometnog ciklusa samo na dodatu vrijednost koja se ostvarila u toj fazi.
- Izvoz proizvoda je oslobođen plaćanja PDV-a, a uvoz proizvoda se oporezuje i ima isti tretman kao domaći proizvod na domaćem tržištu .
- Preduzetnici koji imaju promet od 18.000 eura, nijesu obaveznici PDV-a

PORESKE STOPE:

IZLAZNI PDV

- OPŠTA STOPA OD 21%
- NIŽA STOPA 7%
- NULTA STOPA 0%
- OSLOBOĐENO PDV-a
- USLUGE STRANIH LICA

Predmet oporezivanja

- opšta stopa od 21 % na sve osim:
- niža stopa od 7 % :osnovne namjernice, lijekovi, knjige, štampa, obrazovanje, ulaznice za kulturne,smještaj,neflaširana voda,javni prevoz, čistoća,stočna hrana sl.
- 0% izvoz,prevoz van granice, lijekovi, promet diplomatama,slobodna zona i sl.

Oslobođenje od plaćanja PDV

- Javne poštanske usluge
- Zdravstvene usluge
- socijalnog osiguranja
- usluge iz oblasti kulture
- vjerske usluge
- usluge NVO
- usluge osiguranja
- promet nepokretnosti osim prve prodaje
- bankarske i finansijske usluge
- usluge igara na sreću
- privremeni uvoz i uvoz na koji se ne plaća carina

PREDPOREZ(ULAZNI)

- ULAZNI PDV NA DOMAĆI PROMET
- PDV PLAĆEN NA UVOZ
- PDV NA USLUGE STRANIH LICA

Obavezni podaci na računu

- Mjesto, datum i redni broj računa
- Naziv, adresa i PDV broj kupca i prodavca
- datum izvršenog prometa
- vrsta i količina obavljenih usluga
- iznos naknade bez PDV-a
- Poresku stopu i iznos PDV-a
- iznos naknade sa PDV-om
- Potpis i pečat izdavaoca računa
- ukoliko je 0% i oslobođeni promet mora imati obaveznu napomenu sa pozivom na čl. Zakona.

PDV prijava i obračun

- Poreski period PDV-a je kalendarski mjesec,
- Predaje se 15-og u mjesecu za predhodni
- obračunava se na osnovu poreskih knjiga I-rač i U-rač(kif,kuf) prebijanjem ulaznog i izlaznog PDV-a.
- ukoliko je ulazni pdv veći od izlaznog onda ima poreski kredit koji koristi u budućem periodu.
- ukoliko je izlazni pdv veći od ulaznog onda ima poresku obavezu koju plaća 15-og za predhodni.

POREZ NA DOBIT

- Plaća se na osnovu dobiti obračunate u skladu sa računovodstvenim propisima i usklađuje sa zakonskim propisima:
- poreska amortizacija
- nepriznati, neposlovni i nedokumentivani troškovi, kazne, rezerve, nedokumentovani otpisi i sl.
- poreska stopa 9%
- priznaje se poreski gubitak i odbija od oporezivog dobitka sledećih pet godina

Ostali porezi i olakšice

- porezi na isplatu dividendi i udjela
- kapitalni dobiti (prodaja imovine)
- porezi na kamate
- korišćenje imovinskih prava (zakupi)
- oslobađaju se javne ustanove
- olakšice i podsticaji za .prve tri godine poslovanja u nerazvijenim opštinama, NVO do 4000 eura prihoda, za ulaganja u uštedu energije, za plaćeni porez u drugoj zemlji radi izbjegavanja duplog oporezivanja.

VJEŽBE

- **Popunjavanje PDV Prijave (1 Vježba)**
- **Popunjavanje Prijave poreza na dobit (2 Vježba)**

Porezi i doprinosi na zarade

- Na zaradu zaposlenih po ugovoru o radu obračunavaju se na bruto osnovicu i uplaćuju mjesečno:
- porez na lična primanja – 9 %
- doprinos PIO na teret zaposlenog – 15 %
- doprinos zdravstva na teret zaposlenog – 8,5 %
- doprinos za nezaposlene na teret zaposl.- 0,5%

BRUTO ZARADA =

NETO+POREZ+PIO+ZDR.+NEZAP IZ ZARADA

Doprinosi na teret poslodavca

Istovremeno se na teret poslodavca obaračunavaju i isplaćuju doprinosi:

- doprinos PIO na teret poslodavca-5,5%
- doprinos zdravstva na poslodavca-2,3%
- doprinos za nezaposlene poslod.-0,5%
- fond rada 0,2%
- prirez porezu 15% na porez(PG,CT) 10 BD 13 OSTALE
- privredna komora 0,27% na bruto zaradu
- savez sindikata 0,2% na bruto zaradu
- doprinos za invalide u zavisnosti od broja zaposlenih

Obračun zarada

- Formula za preračun bruto zarade kada je ugovorena u neto iznosu:

bruto=neto x 1,4925 na koji se primjenjuju propisane stope. $1,4925 = 100:(100 - 33)$ zbir stopa poreza i doprinosa koji plaća zaposleni – 33%

3 Vježba

- **ZAPOSLENI U PODGORICI POČINJE SA RADOM 01.09.2018.OBRAČUNATI ZARADU ZAPOSLENOG ZA SEPTEMBAR 2018,AKO MU JE:**
- **KOEFICIJENT SLOŽENOSTI 3,4-VII STEPEN(PREMA OKU),OBRAČUNSKA VRIJEDNOST KOEFICIJENTA 90e(PREMA OKU),RADI 8 H DNEVNO I NEMA STAŽA 0,5%(PREMA OPŠTEM KOLEKTIVNOM UGOVORU)**

Rješenje 3 Vježba

- $3,4 \cdot 90 = 306$ - **BRUTO ZARADA**
- $306 \cdot 0,5\% = 1,53$ - **MINULI STAŽ**
- $306 + 1,53 = 307,53$ - **OSNOVNA ZARADA**
- **STARTNI DIO - 63**
- $307,53 + 63 = 370,53$ - **OSNOVICA ZA OPOREZIVANJE**
- **POREZ $9\% \cdot 370,53 = 33,35$**

- **DOPRINOSI ZAPOSLENOG (88,92)**

- -PIO $15\% \cdot 370,53 = 55,58$
- -ZDRAVSTVO $8,5\% \cdot 370,53 = 31,49$
- -NEZAPOSLENOST $0,5\% \cdot 370,53 = 1,85$

-
-
-
-

- $370,53 / 1,4925$ (KOEFIČIJENAT PREACUNA) = **248,26 - NETO ZARADA**
- $370,53 - (33,35 + 88,92) = 248,26$

- **DOPRINOSI POSLODAVCA (38,24)**

- -PIO $5,5\% \cdot 370,53 = 20,38$
- -ZDRAVSTVO $2,3\% \cdot 370,53 = 8,53$
- -NEZAPOSLENOST $0,5\% \cdot 370,53 = 1,85$
- -PRIREZ $15\% (PG) \cdot 33,35 = 5,00$
- -FOND RADA $0,2\% \cdot 370,53 = 0,74$
- -SAVEZ SINDIKATA $0,2\% \cdot 370,53 = 0,74$
- -KOMORA $0,27\% \cdot 370,53 = 1$

Pojam računovodstva

Osnovna
informaciona
aktivnost u
firmi
sastoji se od:

- ▶ Evidentiranje poslovnih promjena (knjigovodstvo);
- ▶ Planiranje;
- ▶ Kontrola;
- ▶ Analize.
- ▶ Podfunkcija funkcije upravljanja
- ▶ Informativnu podršku daje računovodstvo
- ▶ Informacije za eksterne korisnike u skladu sa zakonskim propisima
- ▶ Dokumentovanost i kontrola poslovanja

ULOGA, ZNAČAJ I KORISNICI

- **Ekonomiji države za ekonomske parametre**
- **Menadžmentu za praćenje i sagledavanje radnog procesa**
- **Vlasnicima za profit**
- **Budžetu za utvrđivanje poreza**
- **Ostalim korisnicima za donošenje odluka: investitorima, bankama, zaposlenima, vladinim agencijama, opštini, dobavljačima, kupcima i javnosti.**

PODJELA

EKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PRINCIPI

Postojanje ekonomske cjeline i poslovnog oblika kao što su:

- 1. Firma u inokosnom vlasništvu, partnerstvo i korporacija;**
- 2. Poreski period, kalendarska godina;**
- 3. Stalnost poslovanja, neograničenost postojanja;**
- 4. Stabilnost valute.**

RAČUNOVODSTVENI OKVIR IMA OSNOVNE PRINCIPE:

FER
PRIKAZIVANJE

SUŠTIINA
IZNAD
FORME

PRAVOVREMENOST

OPREZNOST

DOSLEDNOST

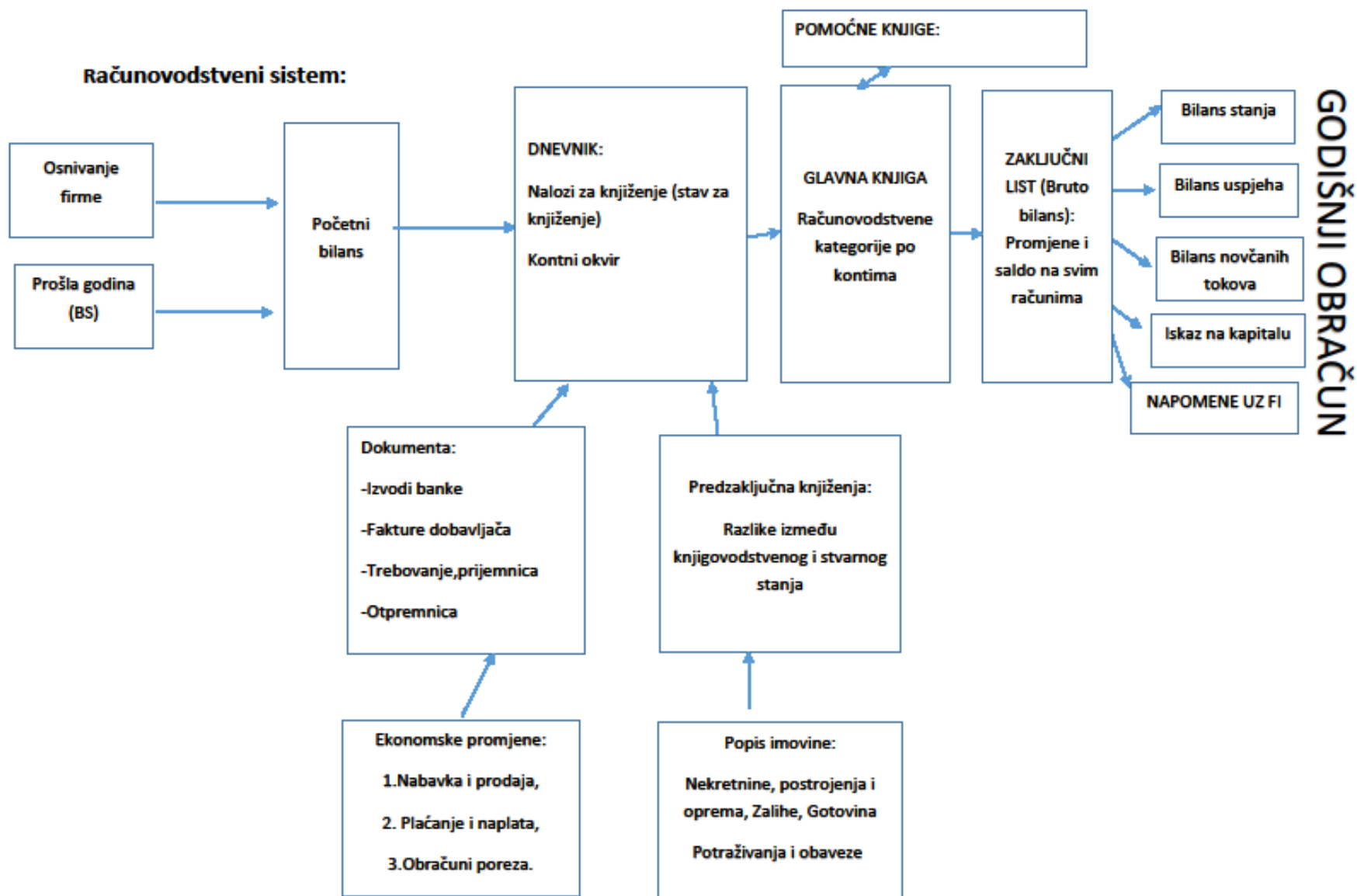
STALNOST

NASTANAK DOGAĐAJA

RAČUNOVODSTVENI PROPISI

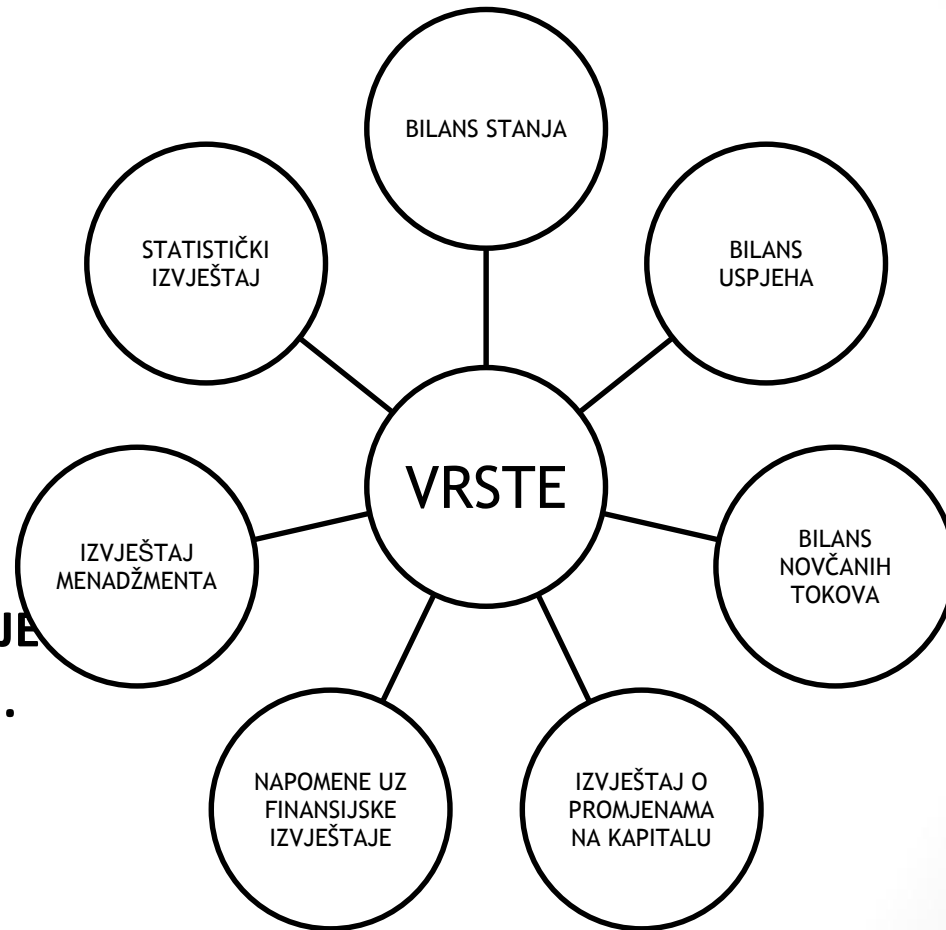
- ▶ **INTERNACIONALNI RAČUNOVODSTVENI STANDARDI (MRS I MSFI)**
- ▶ **LOKALNI RAČUNOVODSTVENI ZAKONI (Zakon o računovodstvu)**
- ▶ **PRAVILA I POLITIKA FIRME**
 - Pravilnik o fin. poslovanju i**
 - Računovodstvene politike**

Računovodstveni Sistem

VRSTE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

- ▶ **BILANS STANJA**
- ▶ **BILANS USPJEHA**
- ▶ **BILANS NOVČANIH TOKOVA**
- ▶ **IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU**
- ▶ **NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**
- ▶ **STATISTIČKI IZVJEŠTAJI.**
- ▶ **IZVJEŠTAJ MENADZMENTA**

BILANS STANJA

- **Pokazuje finansijski položaj
(struktura, likvidnost)**
- 1. Imovina (stalna i obrtna sredstva)**
- 2. Obaveze (dugoročne i kratkoročne)**
- 3. Kapital (vlastiti i ostali)**
- 4. Osnovna formula vrijednosti kapitala:**

Kapital (neto imovina) = imovina - obaveze

OBRAZAC BILANSA STANJA, STRANA 1

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/

Popunjava pravno lice:	
Matični broj: XXXXXXXXX	Šifra djelatnosti:
Popunjava:	
N a z i v: XXXXXXXXXXXXXXXX DOO	
Sjedište: PODGORICA	

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/

na dan 31.12.2014 godine

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	- u EUR - Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	AKTIVA				
00(dio)	A. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	001			
	B. STALNA IMOVINA (003+004+005+009)	002			
012	I. GOODWILL	003			
01 bez 012	II. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004			
	III. NEKRETNINE POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (006+007+008)	005			
020, 022, 023, 026, 027(dio), 028(dio), 029	1. Nekretnine postrojenja i oprema	006			
024, 027(dio), 028(dio)	2. Investicione nekretnine	007			
021, 025, 027(dio), 028(dio)	3. Biološka sredstva	008			
	IV. DUGOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011+012)	009			
030, 031(dio), 032(dio), 039(dio)	1. Učešće u kapitalu	010			
031(dio), 032(dio)	2. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	011			
032(dio), 033 do 038, 039(dio)	3. Ostali dugorocni finansijski plasmani	012			
288	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	013			
04	D. STALNA SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	014			
	E. OBRтна SREDSTVA (016+017)	015			
10 do 13, 15	I. ZALIHE	016			
	II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA PLASMANI I GOTOVINA (018 do 022)	017			
20, 21, 22 osim 223	1. Potraživanja	018			
223	2. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	019			
23 minus 237	3. Kratkoročni finansijski plasmani	020			
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	021			
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrijednost i AVR	022			
	F. UKUPNA AKTIVA (001+002+013+014+015)	023			

OBRAZAC BILANSA STANJA, STRANA DVA

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	PASIVA				
	A. KAPITAL (102 do 109)	101			
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102			
31	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104			
330, 331, 333	IV. POZITIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI DOBITI PO OSNOVU FINANJSKIH SREDSTAVA RASPOLOŽIVIH ZA PRODAJU	105			
332 i 334	V. NEGATIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU FINANJSKIH SREDSTAVA RASPOLOŽIVIH ZA PRODAJU	106			
34	VI. NERASPOREĐENA DOBIT	107			
35	VII. GUBITAK	108			
237	VIII. OTKUPLIENE SOPSTVENE AKCIJE I OTKUPLJENI SOPSTVENI UDELEI	109			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I DUGOROCNE OBAVEZE (111+112)	110			
40(dio)	I. DUGOROCNA REZERVISANJA	111			
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (113+114)	112			
414, 415	1. Dugoročni krediti	113			
41 bez 414, 415	2. Ostale dugoročne obaveze	114			
496	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	115			
	D. KRATKOROCNA REZERVISANJA I KRATKOROCNE OBAVEZE (117+124)	116			
	I. KRATKOROCNE OBAVEZE (118 do 123)	117			
42 osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	118			
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namijenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	119			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	120			
45, 46 i 49 osim 498	4. Ostale kratkoročne obaveze i PVR	121			
47, 48 osim 481	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	122			
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobit	123			
40(dio)	II. KRATKOROCNA REZERVISANJA	124			
	E. UKUPNA PASIVA (101+110+115+116)	125			

Obrazac je usklađen sa članom 3. Zakona o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG" br. 30/06) i IV Direktivom E.U.

li: _____
Dana: _____

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog iskaza

M.P. _____
Odgovorno lice

BILANS USPJEHA

- **Izvještaj o dobiti i gubitku:**
 1. **Prihodi (poslovni, finansijski i ostali)**
 2. **Rashodi (poslovni, finansijski i ostali)**
- **Rezultat**
dobit ili
gubitak

OBRAZAC BILANSA USPJEHA

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU /BILANS USPJEHA/

Popunjava pravno lice:	
Matični broj: XXXXXXXX	Šifra djelatnosti:
Popunjava:	
Naziv: XXXXXXXX DOO	
Sjedište: PODGORICA	

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU /BILANS USPJEHA/ u periodu od 01.01.2013 do 31.12.2014 godine

Grupa računa, račun	POZICIJA	Račni broj	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	I. POSLOVNI PRIHODI (202 do 205)	201			
60 i 61	1. Prihodi od prodaje	202			
62	2. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203			
630	3. Povećanje vrijednosti zalihna učneka	204			
631	4. Smanjenje vrijednosti zalihna učneka	205			
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	205			
	I. POSLOVNI RASHODI (208 do 212)	207			
50	1. Nizavna vrijednost prodane robe	208			
51	2. Troškovi materijala	209			
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	210			
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanje	211			
55 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212			
	A. POSLOVNI REZULTAT (201-207)	213			
66	I. FINANSIJSKI PRIHODI	214			
56	II. FINANSIJSKI RASHODI	215			
	B. FINANSIJSKI REZULTAT (214-215)	216			
67, 68, 69 i 692	I. OSTALI PRIHODI	217			
57, 58, 59 i 592	II. OSTALI RASHODI	218			
	C. REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI (217-218)	219			
	D. REZULTAT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA (213+216+219)	220			
690-590	E. NETO REZULTAT POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	221			
	F. REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA (220+221)	222			
	G. DRUGE STAVKE REZULTATA /POVEZANE SA KAPITALOM/ (224 do 228)	223			
	1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	224			
	2. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja	225			
	3. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu uočena u kapitalu pridruženih društava	226			
	4. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu aktuarskih očitaka (ili gubitaka) u vezi sa stečnim planovima penzionih naknada	227			
	5. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedginga tokova gotovine	228			
	H. PORESKI RASHOD PERIODA (230+231)	229			
721	1. Tekući porez na dobit	230			
722	2. Odloženi porez: rashodi ili prihodi perioda	231			
	I. NETO REZULTAT (222+223-229)	232			
	J. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233			
	2. Umanjena (razrijevana) zarada po akciji	234			

Obrazac je usklađen sa članom 3. Zakona o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG" br. 80/08) i IV Direktivom E.U.

U _____
Dane _____

Lica odgovorno za sastavljanje
finansijskog iskaza

M.P.

Odgovorno lice

BILANS NOVČANIH TOKOVA

- **Pokazuje mogućnost da firma ostvaruje novac i korišćenje novca kroz:**
 - **poslovne,**
 - **finansijske i**
 - **investicione aktivnosti.**

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

POKAZUJE STANJE KAPITALA:

- **OSNOVNI KAPITAL,**
- **REZERVE I**
- **NERASPOREĐENA DOBIT ILI NEPOKRIVENI GUBITAK.**

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

- **OPŠTE NAPOMENE**
- **RAČUNOVODSTVENE POLITIKE**
- **PRINCIPI, NAČELA I PRAVILA**
- **PRAKSA KOJU JE PRIHVATILA FIRMA.**
- **POJEDINAČNE NAPOMENE BILANSNIH POZICIJA**

STATISTIČKI ANEKS

- **PROPISANI OBRAZAC ZA POTREBE STATISTIKE KOJI SADRŽI SVE ŠTO I IZVJEŠTAJ O NAPOMENAMA U KVANTITATIVNOM ŠEMATSKOM OBLIKU.**

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA

- **ISTORIJSKI PODACI**
- **ANALITIČKI POKAZATELJI**
- **ANALIZA POSLOVANJA**
- **POSLOVNI PLANovi I STRATEGIJA POSLOVANJA**
- **NEFINANSIJSKO IZVJEŠTAVANJE (ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE, KORPORATIVNA IZJAVA, INTERNE KONTROLE**

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA-PO ZAKONU O RAČUNOVODSTVU

- **Izveštaj menadžmenta iz stava 2 ovog člana naročito sadrži:**
 - **1) kratak opis poslovnih aktivnosti i organizacione strukture pravnog lica;**
 - **2) istinit prikaz razvoja, analize finansijskog položaja i rezultata poslovanja pravnog lica, uključujući finansijske i nefinansijske pokazatelje primjerene za određenu vrstu poslovne aktivnosti, kao i informacije o članovima upravnih i nadzornih tijela;**
 - **3) informacije o ulaganjima u cilju zaštite životne sredine;**
 - **4) planirani budući razvoj;**
 - **5) podatke o aktivnostima istraživanja i razvoja, a posebno ulaganjima u obrazovanje zaposlenih;**
 - **6) informacije o otkupu sopstvenih akcija, odnosno udjela;**
 - **7) postojanje poslovnih jedinica;**
 - **8) podatke o finansijskim instrumentima koji se koriste ako su od značaja za procjenu finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja i za utvrđivanje aktive, pasive, finansijskog stanja i dobiti ili gubitaka;**
 - **9) informacije o ciljevima i metodama upravljanja finansijskim rizikom pravnog lica, uključujući politiku izbjegavanja ili smanjenja gubitaka za svaku veću vrstu najavljene transakcije za koju se koristi zaštita od rizika;**
 - **10) informacije o izloženosti pravnog lica rizicima cijena, kreditnim rizicima, rizicima likvidnosti i rizicima novčanog toka;**
 - **11) ciljeve i politike u upravljanju finansijskim rizicima, rizicima i neizvjesnostima poslovanja, zajedno sa politikom zaštite svake značajne vrste planirane transakcije za koju se koristi zaštita.**

1. Pitanja:

- Da li računovodstvo možemo smatrati informacionim sistemom?
- Ko koristi informacije koje pruža računovodstvo?
- Finansijsko i upravljačko računovodstvo, razlike?
- Zašto investitore interesuju informacije iz računovodstva?
- Zbog čega postoji jednakost aktive i pasive?